

Den heliga natten och moderns närhet till barnet

"Tänk dig att hela världsalltets ansikte skrattade och världen applåderade Herren, när hon, den havande, hade fött sitt barn! Tänk dig att himlen torkade sina moln och klädde sig i skönhet och att stjärnorna sade: Här är vi och att de strålade mot honom i jubel. Tänk dig att natten hällde ut ljus i mörkret och stod till tjänst med klarhet i stället för med dunkel. Den natten blev ljus före soluppgången, med ett ljus som genom överväldigande styrka förmörkar solen. Luften blev stilla, behaglig och lysande. Allt andades frid och vittnade i tur och ordning om att upphovet till ljuvligheten och friden hade kommit. Eller tror du inte att alla de ting som råkade i uppror vid hans död också kände frid vid hans födelse? Skulle de ha råkat i uppror när han dog men inte fått frid när han föddes? Skulle de ha märkt att han var döende men inte ha märkt att han höll på att födas? Om nu allt gladdes åt hans födelse, hur gladdes sig då inte hans mor? Om allting gladdes sig, vilken glädje kände inte hon? Vad kände barnaföderskan, om nu hela världsalltet gladdes sig? Tungan stammar, hjärtat klappar, känslan bävar inför tyngden av en sådan glädje. Hur kunde ett ännu bräckligt och dödligt lerkärl hålla inför en så våldsamt glädje?"

Anden som hade överskuggat henne vid bebådelsen, överskuggade henne vid Kristi födelse. Anden lät henne uthärda glädjen, Anden som gavs utan att mäta. Hon som fylldes till utesägligt övermått av Majestätets härlighet, hon inneslöt inom sig Gudomens väldiga och förunderliga kraft. När hon hade fött den utlovade, när hon hade fött den som är Dag av Dag, in i vår dag, då vände hon sig till Gud av hela sitt hjärta och brast ut i tacksamhet och lovsång mot höjden. Hon frambar ett välbehagligt lovsångsoffer med sina läppar. Hon offrade jublets offer, hon frambar hjärtats fridsoffer, hon brände en rökelse av ljuvlig väldoft inför Herren. När hon tog emot den nyfödde Immanuel, då såg hon det ljus som är ojämförligt vackrare än solen. Hon kände den eld som vatten inte kan släcka. Hon tog emot den strålgans som upplyser allt, fast dold i köttets käril. I sin famn fick hon bära Ordet som bär alltet."

Texten ovan är skriven av cisterciensermunken och biskopen Amadeus av Lausanne (ca 1110 -1159) . I sina predikningar beskriver han lyriskt inkarnationens kosmiska betydelse och dess paradox: att skaparen iklätt sig dödligt kött och blivit ett värnlöst barn. Han ger uttryck för ett nytt fokus på Kristi mänskliga natur, jordiska liv och familjeförhållanden. Något som heliga Birgitta, två sekel senare, kommer att ytterligare förtydliga.

Jesu födelse enligt heliga Birgitta

“När jag befann mig i Herrens krubba i Betlehem, såg jag en mycket fager havande jungfru, iklädd vit kappa och en tunn klänning, som tillät mig att klart skönja hennes jungfruliga kropp. Hennes moderliv var fullt och mycket uppsvällt, ty hon var redan beredd att föda. Med henne var en mycket hedervärd gammal man, och de två hade en ox och en åsna med sig. När de kommit in i grottan, band åldringen oxen och åsnan vid krubban, gick ut och kom tillbaka till jungfrun med ett tänt ljus, som han fäste på muren. Sedan gick han ut igen, ty han skulle icke själv närvara vid förlossningen. Jag såg emellertid genast det ärorika barnet ligga naket och klart skinande på marken. Dess kött var alldeles rent och fritt från all orenhet. Jag såg även efterbörden ligga insvept och mycket vackert bredvid barnet. Och jag hörde ljuvligt klingande änglasång av underbar skönhet. Då började gossen gråta och liksom skälva för köldens och det hårda golvet skull, där han låg, vände sig sakta, sträckte ut lemmarna och sökte sin moders vård, och modern tog honom i sina händer, tryckte honom mot sitt bröst och värmdde honom vid kinden och bröstet med stor glädje och öm moderlig medlidsamhet.”

1372, året före sin död besökte Birgitta födelsegrottan i Betlehem och fick där en av sina uppenbarelser som hon skildrar med ömsint sensibilitet. Samtidigt är redogörelsen för julevangeliets centralscen jordnära och detaljrik. Hon skyggar inte för ord som efterbörd och navelsträng, företeelser om vilka hon som åttabarnsmor ägde god kunskap om. När hennes uppenbarelse blev känd och började spridas i Europa så påverkades de konstnärliga framställningarna av Maria och barnet. Från stränga och mer distanserade framställningar, där barnet var som en liten vuxen, dessutom oftast påklädd, började man nu måla mer realistiskt och skildra ett nyfött barn i sin nakenhet och i en ömsint relation till sin mor.

